

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 30.9.2008
COM(2008)591 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**относно преразглеждането на Директива 2001/86/ЕО на Съвета от 8 октомври
2001 г. за допълнение на Устава на европейското дружество по отношение на
участието на заетите лица**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

относно преразглеждането на Директива 2001/86/ЕО на Съвета от 8 октомври 2001 г. за допълнение на Устава на европейското дружество по отношение на участието на заетите лица

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С Регламент (ЕО) № 2157/2001 на Съвета¹ (наричан по-долу „регламентът“) се учредява Устав на Европейското дружество (SE) с цел създаването на единна правна рамка, която дава право на дружества от различни държави-членки да планират и осъществяват реорганизация на дейността си в общностен мащаб. Директива 2001/86/ЕО на Съвета² (наричана по-долу „директивата“) допълва Регламента що се отнася до участието на заетите лица³, което има за цел да осигури, че учредяването на SE няма да доведе до ограничаване на практиките по участие на заетите лица, които съществуват в дружествата, участващи в създаването на SE.

Съгласно член 15 от директивата, в това съобщение Комисията прави преглед на изпълнението на директивата, с оглед предлагането на необходими изменения.

За да се подготви за този преглед, Комисията поръча на независими експерти да изготвят доклад и отпрати до държавите-членки и европейските социални партньори въпросник, придружен от проект на доклада.

2. ТРАНСПОНИРАНЕ НА ДИРЕКТИВАТА

По искане на Съвета Комисията създаде експертна група, съставена от национални експерти и съветници по социалните въпроси, с оглед организирането на форум за обсъждане на условията по транспонирането на директивата в националното законодателство. Групата проведе срещи в периода между декември 2001 г. и юни 2003 г., на които бяха подробно обсъдени⁴ основните въпроси, свързани с прилагането на директивата.

Въпреки работата по подготовката, само шест държави-членки транспонираха директивата в определения в нея срок (8 октомври 2004 г.), а въвеждането на

---

¹ Регламент (ЕО) № 2157/2001 на Съвета от 8 октомври 2001 г. относно Устава на Европейското дружество (SE), ОВ L 294, 10.11.2001 г., стр. 1.

² Директива 2001/86/ЕО на Съвета от 8 октомври 2001 г. за допълнение на Устава на европейското дружество по отношение на участието на заетите лица, ОВ L 294, 10.11.2001 г., стр.22.

³ „Участие на заетите лица“ означава всеки механизъм, включително информиране, консултиране и участие, чрез който представители на заетите лица могат да упражняват влияние върху вземаните в дружеството решения (член 2, буква з) от директивата).

⁴ Работните документи на групата са достъпни на адрес:
http://ec.europa.eu/employment_social/labour_law/docs/2007/merged_working_papers_en.pdf

необходимите мерки във всички държави-членки⁵ отне повече от две години. По въпроса за качеството на изпълнението посоченият по-горе доклад, изготвен от независимите експерти⁶, показва, че по редица въпроси се налага допълнително пояснение или проверка от страна на Комисията (вж. точка 3.6 по-долу).

3. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИРЕКТИВАТА

3.1. Основен принцип

Гарантирането на правата на заетите лица по отношение на участието при вземането на решения в дружествата е основен принцип и декларирана цел на директивата. Правата на заетите лица, съществуващи преди създаването на SE, следва да служат за основа на правата на заетите лица в SE (принципа „преди и след“). Тази цел се постига главно чрез споразумение, договорено между управителните органи на заинтересованите дружества и представителите на заетите лица. Ако в шестмесечен срок (който чрез споразумение може да бъде удължен до 12 месеца) не бъде постигнато споразумение, директивата определя система от субсидиарни правила. Освен това представителите на заетите лица могат да вземат решение да не започват преговори или да прекратят вече започнали преговори и просто да разчитат на правилата за информиране и консултиране на заетите лица, които са в сила в държавите-членки, където SE има заети лица.

3.2. Процедура за преговори

Приложимото право към процедурата за преговори е правото на държавата-членка, в която ще се намира седалището на SE според устройствения му акт.

Що се отнася до започването на преговорите, управителните органи на дружествата, участващи в създаване на SE, са тези, които трябва да предприемат нужните действия, веднага след като се вземе решение за учредяване на SE.

За целите на преговорите трябва да се създаде специална група за преговори, която представлява заетите лица. Членовете на специалната група за преговори се избират или назначават пропорционално на броя на заетите лица, наети във всяка държава-членка от участващите дружества и техните дъщерни дружества или установявания. Методът за избиране или назначаване на членовете, които трябва да се изберат или назначат на тяхната територия, се определя от държавите-членки. Директивата разглежда положението при започването на преговорите, но не предвижда разпоредби за случаите, в които в началното положение настъпват промени преди края на преговорите. Независимо от това,

---

⁵ http://ec.europa.eu/employment_social/labour_law/docs/new_general_table_en.pdf.

⁶ Окончателният доклад е достъпен на адрес:
http://ec.europa.eu/employment_social/labour_law/docs/2008/synthesis_report86_en.pdf.

редица държави-членки приеха разпоредби, които да уреждат подобни промени⁷.

Основната роля на специалната група за преговори е да договори с компетентните органи на участващите дружества съдържанието на правото по участие на заетите лица в SE. Тя може обаче да вземе решение да не започва преговори или да прекрати вече започнали преговори. При все че ръководният принцип при вземането на решения от специалната група за преговори е двойно абсолютно мнозинство (абсолютно мнозинство на членовете ѝ, представляващо абсолютно мнозинство от заетите лица), ако специалната група за преговори вземе решение да не започва преговори или да прекрати вече започнали преговори, е налице необходимост от тройно квалифицирано мнозинство (две трети от членовете на специалната група за преговори, които представляват най-малко две трети от заетите лица, включително гласовете на членовете, които представляват заетите лица, наети в поне две държави-членки). Това тройно мнозинство е необходимо (при известни допълнителни условия) и когато резултатът от преговорите е ограничаване на правата на участие.

Разноските по преговорите се поемат от участващите дружества. Повечето държави-членки предвидиха критерий за установяване на разумния характер на тези разноски, докато други предвидиха примерен списък с разноски, които трябва да бъдат поети от участващите дружества.

За целите на преговорите, специалната група за преговори може да поиска помощ от експерти по неин избор. В повечето национални закони броят на експертите, чиято издръжка се поема от участващите дружества, е ограничен до един, както е заложено в директивата; само малък брой⁸ не са предвидили подобни ограничения.

3.3. Съдържание на споразумението

Един от основните принципи на директивата се състои във възможността страните свободно да определят задължителните за тях правилата, що се отнася до участието на заетите лица. Единственото ограничение на автономията на страните е заложено в член 4, параграф 4, в случай че SE се установява чрез преобразуване: споразумението трябва да предвижда най-малко същото равнище на всички елементи на участието на заетите лица, както преди преобразуването на дружеството в SE.

С оглед подпомагане на водещите преговори страни, директивата предвиди списък с въпроси, които да бъдат разгледани в споразумението. От друга страна, в член 4, параграф 3 от директивата става ясно, че споразумението не попада в приложното поле на стандартните правила, освен ако в него не е предвидено друго.

Едно споразумение, валидно сключено съобразно правилата на държавата-членка по регистрацията, е задължително за цялата група от

---

⁷ BE, CZ, ES, LV, MT, PL, SI, SE, UK.

⁸ DE, IE, LV, SE.

дружества в SE, за всички местни управителни органи и за всички заети лица от групата.

3.4. Стандартни правила

3.4.1. Условия за прилагането на стандартните правила

Стандартните правила се прилагат само субсидиарно, т.е. а) ако преговарящите страни се договорят за това, или б) ако в рамките на шестмесечния срок (при определени обстоятелства една година) не се е стигнало да споразумение и от страна на участващите дружества — техните компетентни органи решат да продължат регистрацията на SE, и от страна на заетите лица — специалната група за преговори не е взела решение дали да започне преговори, или да прекрати вече започнали преговори.

Освен това, що се отнася до стандартните правила за участието на заетите лица, директивата определя минимален процент работници, обхванати от участието (25 % в случая на сливане и 50 % в случая на холдингово или дъщерно дружество), за да се прилагат стандартните правила. Въпреки това, дори и този процент да не е достигнат, решение на специалната група за преговори е достатъчно, за да се приложат стандартните правила.

3.4.2. Състав на представителния орган на заетите лица

Съгласно част 1 от приложението, съдържащо стандартните правила, представителният орган се състои от заети лица в SE и неговите дъщерни дружества и установявания, които се избират или назначават от представителите на заетите лица пропорционално на броя на заетите лица, наети във всяка държава-членка от участващите дружества и техните дъщерни дружества и установявания. Именно посредством представителния орган, заетите лица ще упражняват правото си на участие в SE.

Представителният орган е по принцип с преходен характер, тъй като четири години след неговото учредяване, той трябва да реши дали да започне преговори по сключването на споразумение, или да продължи да прилага стандартните правила.

3.4.3. Информирание и консултиране

Що се отнася до информирането и консултирането, компетенциите на представителния орган са ограничени до въпросите от трансгранично естество. С оглед упражняването на тези компетенции, представителният орган има право да провежда срещи с компетентния орган на SE най-малко веднъж годишно на основата на редовни доклади на компетентния орган за напредъка в работата на SE. Сред въпросите, обсъждани на срещата са: структурата, икономическото и финансовото състояние, вероятното развитие на дейността, производството и продажбите, състоянието и вероятните тенденции в заетостта, инвестициите и съществените промени във връзка с организацията, въвеждането на нови методи на работа или производствени процеси, прехвърлянето на производства, сливанията, свиването или закриването на предприятия, установявания или съществени части от тях, както и

колективните уволнения. В допълнение към редовните доклади и информацията, предоставена по време на посочената по-горе среща, представителният орган има право: а) да бъде информиран, когато са налице извънредни обстоятелства, които засягат в значителна степен интересите на заетите лица; б) да поиска от холдинга провеждането на извънредна среща, за да бъде информиран и консултиран; и в) да изрази становище; може да бъде поискана и допълнителна среща, ако SE не се съобрази с това становище.

3.4.4. Участие на заетите лица

Що се отнася до участието на заетите лица, стандартните правила предвиждат основно, че равнището на участие в SE се определя от равнището на участие в участващото дружество, преди учредяването на SE. Вследствие на това, ако нито едно от участващите дружества не е прилагало правила за участие преди регистрирането на SE, последното не е длъжно да приема разпоредби за участие на заетите лица.

3.5. Запазване на права и поверителност, дух на сътрудничество и закрила на представителите на заетите лица

В директивата се определя, че членовете на специалната група за преговори и на представителния орган, както и назначените от тях експерти, имат задължение да не разкриват предоставената им поверителна информация. Това задължение продължава да се прилага и след изтичането на техния мандат.

В нея се предвижда също, че в специфични условия, управителният орган на SE не е задължен да предоставя информация, ако съгласно обективни критерии разкриването би навредило сериозно на функционирането на SE или би му причинило вреди.

Що се отнася до участието на заетите лица, основен принцип на директивата гласи, че взаимоотношенията между представителите на заетите лица и компетентния орган на SE се ръководят от дух на сътрудничество.

Подобно на други директиви, посветени на участието на заетите лица в решенията на дружествата, представителите на заетите лица се ползват, при упражняването на своите функции, със същата закрила и от същите гаранции, каквито са предвидени за представителите на заетите лица по националното законодателство в страната по заетостта. Тази гаранция покрива по-специално участието на заседания и изплащането на работните заплати за периода, необходим в изпълнение на техните задължения.

3.6. Злоупотреба с процедурите

Директивата задължава държавите-членки да предприемат мерки, необходими за предотвратяване учредяването на SE с цел лишаване на заетите лица от правото на участие, от което вече са се възползвали, или отказване на това право. Съгласно посочения по-горе доклад на независими експерти, няколко държави-членки не са предприели подобни мерки. Комисията смята, че това е обезпокоително.

4. ВЪПРОСИ, ПОВДИГНАТИ ОТ ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ И ОТ ЕВРОПЕЙСКИТЕ СОЦИАЛНИ ПАРТНЬОРИ ПО ВРЕМЕ НА КОНСУЛТАЦИИТЕ

4.1. Общи въпроси

Голямата част от държавите-членки и европейските социални партньори са на мнение, че за момента не се налага изменение или пояснение на директивата. Предвид фактичката липса на опит в прилагането на националните разпоредби, с които се транспонира директивата, е налице необходимост от повече време, преди да може да се определи дали има необходимост от изменения. Няколко от повдигнатите въпроси обаче заслужават според Комисията допълнително внимание.

4.2. Участие на заетите лица на ниво група

Някои държави-членки и ETUC (European Trade Union Confederation — Европейска конфедерация на профсъюзите) поискаха в директивата да бъдат внесени пояснения относно участието на заетите лица на ниво група. В действителност, в някои държави-членки участието на заетите лица се упражнява и на ниво група, т.е. заетите в дъщерните дружества лица имат право на участие в контролиращото дружество.

В член 3, параграф 4, втора алинея, член 7, параграф 2 и буква б) на част 3 от приложението към директивата нивото на участие на заетите лица в участващите дружества (т.е. дружествата, които пряко участват в учредяването на SE, съгласно член 2, буква б)) се разглежда като референтна стойност за прилагането на принципа „преди и след“ по отношение на участието на заетите лица. От това следва, че единствено съществуващите в рамките на органите на тези участващи дружества системи на участие биха били уместни за прилагането на принципа „преди и след“. Следователно, буквално тълкуване на споменатите по-горе разпоредби би могло да доведе до това, че ползващите се от право на участие на ниво група заети лица в дружеството биха могли да бъдат лишени от това право след учредяването на SE поради факта, че дружеството, в което те работят, не е участващо дружество по смисъла на директивата, а само дъщерно дружество на участващото дружество.

Освен това при определянето на работната сила, която трябва да бъде взета предвид с оглед изчисляване на процентите по смисъла на член 3, параграф 4 и член 7, параграф 2, директивата се позовава и на заетите лица в участващите дружества, обект на система на участие. В резултат на това, заетите в дъщерно дружество лица, които имат права на участие на ниво на контролиращото дружество, могат да не бъдат взети предвид при изчисляването на процентите.

4.3. Промени, настъпващи в SE след неговото учредяване

Някои държави-членки повдигнаха въпроса за отсъствието в директивата на разпоредби, които уреждат промените, настъпващи в SE след неговото учредяване. По-специално беше изтъкнат въпросът за регистрираните без заети

лица или декларирана дейност SE⁹, както и на последиците за участието на заетите лица, когато SE започне да оперира и наеме персонал.

В съответствие със съображение 18 принципът „преди и след“ следва да се прилага „не само към първоначалното създаване на SE, но и към структурните промени в съществуващи SE и към дружествата, които са засегнати от процесите на структурни промени“. В действителност, част 1, буква Б от приложението към директивата гласи, че държавите-членки трябва да „гарантират, че броят на членовете или разпределението на местата в представителния орган отразяват промените в SE и неговите дъщерни дружества и установявания“. Освен това автономията на преговарящите страни им позволява да предвидят механизми, които вземат предвид промените в SE. Що се отнася до правото на участие на заетите лица обаче, директивата не предвижда никакъв подобен механизъм, който би позволил да се разреши например ситуация, при която SE с малък (или никакъв) брой заети лица в момента на учредяването си по-късно разрасне работната си сила, или SE, обект на участие на заети лица, прехвърли седалището си и бива погълнато от дружество от различен тип, в което няма участие (или то е по-малко). В тези случаи правото на участие на заетите лица може да бъде изгубено или ограничено.

В правото на Общността въпросът с последващите местни сливания е уреден (член 16, параграф 7 от Директива 2005/56/ЕО¹⁰) като дружеството, формирано в резултат на сливане, е задължено да гарантира, че правото на участие на работниците или служителите е защитено за период от три години. За тази цел правилата за участие на заетите лица в дружества, формирани в резултат на презгранично сливане, следва да се прилагат *mutatis mutandis*.

4.4. Права на участие на заетите лица, в случаите, в които SE се преобразува в акционерно дружество

Германия и ETUC подчертаха, че в отсъствието на каквото и да било ограничение в директивата, преобразуването на SE в акционерно дружество (разрешено с член 66 от регламента за SE) би могло да доведе до загуба или ограничение на правата на участие, ако приетата форма на дружеството не обект на участието на заетите лица, или ако нивото на участие на заетите лица е ограничено.

В законодателството на Общността подобен въпрос вече е уреден (член 16, параграф 6 от 2005/56/ЕО) като подобно дружество се задължава да приеме правна форма, която позволява упражняването на правото на глас.

---

⁹ Повече от половината SE, за които са налице сведения, не са имали заети лица в момента на регистрацията. Източник : http://www.worker-participation.eu/european_company/se_companies.

¹⁰ Директива 2005/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. относно презграничните сливания на дружества с ограничена отговорност (ОВ L 310, 25.11.2005 г., стр. 1).

4.5. Сложност на процедурата с оглед участието на заетите лица

Някои държави-членки подчертаха необходимостта от опростяване и хармонизиране на процедурите, установени с различни директиви по отношение на информирането, консултирането и участието на заетите лица.

BusinessEurope е на мнение, че прекалено сложните и структурирани разпоредби по отношение на участието на заетите лица и създаването на специална група за преговори са били съществена пречка пред дружествата да се възползват в по-голяма степен от Устава на Европейското дружество. Според нея е налице необходимост от повече гъвкавост, която да укрепи автономността на социалните партньори по време на преговорите на ниво на дружеството, и оттам да позволи вземането на договорени решения, адаптирани към потребностите на дружеството и на заетите в него лица.

4.6. Други въпроси

Германия счита, че терминът „всички елементи на участието на заетите лица“, посочен в член 4, параграф 4 и в част 3, буква а) от приложението следва да бъде тълкуван широко и да включва, например, и броя на представителите на заетите лица в надзорните или административните органи.

Въпреки че е на мнение, че е твърде рано директивата да бъде преразгледана, ETUC обръща внимание на следните въпроси: а) размерът на органа, в рамките на който се упражнява участието, не би следвало да бъде изключен от преговорите; б) за да се определи нивото на участие за целите на прилагането на принципа „преди и след“, следва да се вземат предвид както правата на участие, които се прилагат на практика, така и правата на участие, които са предоставени, но които не са упражнявани на практика; в) представителите на заетите лица в рамките на SE би следвало да се ползват от хармонизирано ниво на защита; г) представителният орган следва да вземе участие поне в момента, в който информирането и консултирането са поискани от националното законодателство; д) представянето на специфичните интереси на младите заети лица и на заетите лица с увреждания следва да бъде осигурено на европейско равнище.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Директивата е оперативна в целия Европейски съюз едва от 2007 г. Според официалните данни¹¹, до средата на месец юни 2008 г. са били регистрирани 146 SE. SE са били регистрирани на територията на само 13 държави-членки; от тях само две (Германия и Чешката република) са регистрирали повече от 10. Според голямата част от държавите-членки и европейските социални партньори е налице недостатъчен практически опит в прилагането на директивата. Комисията е съгласна с тях, че е твърде рано тя да бъде преразгледана.

---

¹¹ Приложение към Официален вестник на Европейския съюз. <http://www.ted.europa.eu/>

Комисията признава сложния характер на процедурата, установена от директивата относно участието на заетите лица. Следва да се припомни обаче, че приемането на директивата бе резултат от деликатен компромис между държавите-членки, който отне повече от 30 години преговори.

В настоящото съобщение бяха идентифицирани някои въпроси, които заслужават допълнително внимание. Въпреки това, предвид факта, че директивата е допълнение на регламента, и че регламентът трябва да бъде подложен на преразглеждане в края на 2009 г., Комисията ще разгледа понастоящем целесъобразността от преразглеждане на двата текста и обхвата на подобно преразглеждане.

Междувременно Комисията ще следи правилното прилагане на директивата и ще продължи да насърчава обмена на най-добри практики и да укрепва изграждането на капацитет на всички заинтересовани страни, чрез организирането на семинари и обучения, провеждането на изследвания и осигуряването на финансова подкрепа за проекти, представени от работодатели и представители на заетите лица¹².

---

¹²

Комисията насърчава редица дейности с такава цел, по-специално по бюджетна позиция 04.030303 – Информирание, консултиране и участие на представители на предприятията.